

Εθνικό Δίκτυο Τεχνογνωσίας
και Επικοινωνίας Στελεχών
Οικονομικών Υπηρεσιών ΟΤΑ

Δίκτυο ΞΕΝΟΦΩΝ

«Παρακολούθηση & Έλεγχος Προϋπολογισμού ΟΤΑ»

Μιχάλης Τζεμπελίκος – Τμήμα Εποπτείας Ο.Τ.Α. Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής

Ξενοδοχείο “WYNDHAM GRAND ATHENS”,
Μεγ.Αλεξάνδρου, Πλ.Καραϊσκάκη - ΑΘΗΝΑ, ΤΚ10437, (πλησίον μετρό Στάση Πλ. Καραϊσκάκη)

A) Τύπος του προϋπολογισμού.

- Ο προϋπολογισμός των Δήμων καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών (ΚΥΑ) (άρθρο 155 παρ. 2 του Ν.3463/2006).
- Οικονομικό έτος 2026 ισχύει η ΚΥΑ 41522 (ΦΕΚ 4157/Β/30.07.2025).

Η λειτουργία του προϋπολογισμού για τα έσοδα είναι απλώς προσδιοριστική και εξουσιοδοτική για την είσπραξη τους, ενώ για τα έξοδα είναι επιπλέον νομιμοποιητικής, αφού καμία δαπάνη δεν μπορεί να εκτελεστεί χωρίς να προβλέπεται σε αυτόν.

B) Αρχές κατάρτισης του προϋπολογισμού.

1. Αρχή της ετήσιας διάρκειας.
2. Αρχές της ενότητας και της καθολικότητας.
3. Αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού και της ειδικότητας των πιστώσεων.
4. Αρχή της ειλικρίνειας και της ακριβείας του προϋπολογισμού.
5. Αρχή της δημοσιότητας.
6. Αρχή της ισοσκελίσης.

Γ) Διαδικασία σύνταξης και ψήφισης του προϋπολογισμού.

Ο προϋπολογισμός καταρτίζεται με βάση τις οδηγίες που παρέχονται ετησίως με την κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών (άρθρο 77 ν. 4172/2013)

-1) Δημοτική Επιτροπή:

- συγκεντρώνει-αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου,
- συγκεντρώνει τις εναλλακτικές προτάσεις προϋπολογισμού συνοδευόμενες από αιτιολογική έκθεση και εισήγηση της οικονομικής υπηρεσίας του δήμου,
- αποφασίζει για τη σύνταξη σχεδίου προϋπολογισμού

2) Γνώμη του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ.

3) Δημοτικό Συμβούλιο: αποφασίζει για την ψήφιση του προϋπολογισμού, του ΟΠΔ και του Τεχνικού Προγράμματος.

Δ) Διαδικασία ελέγχου προϋπολογισμού από το Τμήμα Εποπτείας ΟΤΑ.

Άρθρο 266 παρ. 7 ν. 3852/2010 όπως ισχύει: «Ο προϋπολογισμός, το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Αν διαπιστωθεί κατά τον έλεγχο, ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή έσοδα που επιβάλλονται από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο, ή ότι το ύψος των εσόδων υπερβαίνει ανατιολόγητα τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους, ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το δημοτικό συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών.»

1) Στάδια ελέγχου.

- Έλεγχος πληρότητας των απαιτούμενων δικαιολογητικών που αποστέλλονται συνημμένα με τον προϋπολογισμό **αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή και μέσω του ΣΗΛΕ ΙΡΙΔΑ** (ενδεικτικά βλ. τα υπ' αριθμ. 79837/24-12-2025 και 79522/30-12-2025 έγγραφα της Α. Δ. Αττικής).
- Έλεγχος νομιμότητας των αποφάσεων των συλλογικών οργάνων του ΟΤΑ για την σύνταξη και ψήφιση του σχεδίου προϋπολογισμού (άρθρο 225 ν. 3852/2010 όπως ισχύει, εγκ. ΥΠΕΣ 11/2007)
- Έλεγχος προϋπολογισμού: εγγραφή ή μη των υποχρεωτικών εσόδων και δαπανών (άρθρα 157 και 158 του ν. 3463/2006), τυχόν εγγραφή εσόδων ή εξόδων που δεν προβλέπονται κατά νόμο, ύψος των εσόδων ως προς τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους.
- Εφόσον πληρούνται οι κατά νόμο προϋποθέσεις: ο προϋπολογισμός **επικυρώνεται** από την εποπτεύουσα αρχή (Γραμματέας Αποκεντρωμένης Διοίκησης).

Ειδικότερα σημεία ενδιαφέροντος:

- Ο προϋπολογισμός θα πρέπει να είναι ισοσκελισμένος κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 1 της ΚΥΑ 41522/2025.
- Στον προϋπολογισμό θα πρέπει να εγγράφονται όλες οι δαπάνες και τα έσοδα του δήμου τα οποία αναμένεται να πληρωθούν και αντίστοιχα να εισπραχθούν κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.
- Έσοδα: πρέπει να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, διότι αυτά είναι που θα καθορίσουν και το ανώτατο ύψος των δαπανών. Ο υπολογισμός για τις ειδικότερες κατηγορίες εσόδων και η εγγραφή στους αντίστοιχους ΑΛΕ πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΚΥΑ.
- Υποχρεωτικές δαπάνες αρ. 158 ν. 3463/2006: εγγράφονται κατά προτεραιότητα, όπως επίσης οι συνεχιζόμενες δαπάνες για τις οποίες γίνεται νέα ανάληψη υποχρέωσης, οι πολυετείς δαπάνες και οι ενταλματοποιημένες οφειλές παρελθόντων οικονομικών ετών.
- Εγγραφές των έργων στον προϋπολογισμό: πρέπει να συνάδουν με τις αντίστοιχες στο Τεχνικό Πρόγραμμα.
- Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη: πρέπει α) να καλύπτουν το σύνολο των δαπανών των αντίστοιχων υπηρεσιών, ώστε να μην δημιουργούνται ελλείμματα, β) να μην υπερβαίνουν το ύψος των δαπανών που απαιτούνται για την παροχή των ανταποδοτικών υπηρεσιών, άλλως υποκρύπτεται φορολογία (βλ. και άρθρο 15 ν. 4915/2022 και τροποποιήσεις αυτού).
- Ορθή κωδικοποίηση: Καμία απόκλιση από το εγκεκριμένο κωδικολόγιο δεν πρέπει να σημειώνεται στον προϋπολογισμό του φορέα. Οποιαδήποτε απόκλιση αποτελεί αιτία αναπομπής του αρχικού Π/Υ και των μετέπειτα αναμορφώσεων του (παρ. 11 άρθρο 2 της ΚΥΑ 41522/2025).

Πλαίσιο ελέγχου.

1. έλεγχος ορθής καταγραφής ΑΛΕ εσόδων και δαπανών που αφορούν σε: α) Ομάδα Ιδίων Εσόδων, β) ΟΠΔ, γ) ΚΑΠ, δ) δάνεια, ε) επιχορηγήσεις για λειτουργικά έσοδα, στ) επιχορηγήσεις για επενδύσεις, ζ) ανταποδοτικές υπηρεσίες, στ) επιχορηγήσεις σε ΝΠ, εισφορές σε συνδέσμους κλπ.
2. έλεγχος ορθής απεικόνισης ΑΛΕ σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 2 της ΚΥΑ 41522/2025.
3. έλεγχος τακτικού αποθεματικού.
4. έλεγχος ισοσκελίσης ΟΠΔ και ορθής ομαδοποίησης των ΑΛΕ.
5. έλεγχος ορθής εγγραφής εγγεγραμμένων πιστώσεων από ΚΑΠ και μεταβιβαστικές πληρωμές (παρ. Α του άρθρου 3 της ΚΥΑ 41522/2025) και συμμόρφωση με τα οριζόμενα στη γνώμη Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας ΟΤΑ.
6. έλεγχος υπέρβασης ή μη στην Ομάδα Ιδίων Εσόδων, έλεγχος συμμόρφωσης με γνώμη και τυχόν οδηγίες του παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας ΟΤΑ.

7. έλεγχος ορθής εγγραφής πιστώσεων στους ΑΛΕ εσόδων από δανειακές συμβάσεις. Ζητούνται οι σχετικές αποφάσεις Δημοτικών Συμβουλίων περί αποδοχής όρων και εξουσιοδότησης του Δημάρχου προς υπογραφή σύμβασης.
8. έλεγχος εγγραφής πιστώσεων στους ΑΛΕ εσόδων από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες και επενδύσεις από τακτικό Π/Υ, συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ΕΣΠΑ, προγραμματικές συμβάσεις, πόρους μέσω Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων κλπ. Ζητούνται οι σχετικές αποφάσεις ένταξης βάσει των οποίων ορίζονται τα ποσά που εγγράφονται στους σχετικούς ΑΛΕ για το οικονομικό έτος.
9. ελέγχονται οι ΑΛΕ ανταποδοτικών υπηρεσιών (Χ20 υπηρεσία καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού, Χ25 υπηρεσία ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης, Χ45 υπηρεσία νεκροταφείων).
10. ελέγχονται τα χρηματικά διαθέσιμα του ΟΤΑ την 31-12 του παρελθόντος οικονομικού έτους όπως αναφέρονται στη σχετική βεβαίωση.
11. ελέγχονται οι εγγραφές που αφορούν εισφορές σε συνδέσμους, ΝΠ κλπ.

Συνηθέστεροι λόγοι αναπομπής προϋπολογισμού.

- δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες
- δεν έχουν εγγραφεί έσοδα που επιβάλλονται από το νόμο
- έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο,
- το ύψος των εσόδων υπερβαίνει ανατιολόγητα τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους (υπέρβαση ύψους Ομάδας Ιδίων Εσόδων)
- ο προϋπολογισμός έχει καταρτιστεί κατά παράβαση των οικείων διατάξεων και κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στην ΚΥΑ (με ειδική βαρύτητα στην τήρηση των οριζόμενων στο άρθρο 3 αυτής)
- δεν είναι σύμφωνος με το κωδικολόγιο.

E) Έλεγχος αναμορφώσεων.

Για τις αναμορφώσεις ακολουθείται ο τύπος και η διαδικασία σύνταξης και ψήφισης του προϋπολογισμού, η δε απόφαση ΔΣ για την ψήφιση αναμόρφωσης με τα συνημμένα δικαιολογητικά της αποστέλλεται προς έλεγχο σε ηλεκτρονική μορφή μέσω ΣΗΔΕ ΙΡΙΔΑ.

Λόγοι αναμόρφωσης:

- για την εγγραφή εσόδων, για τα οποία δεν υπήρχε πρόβλεψη στον αρχικό προϋπολογισμό (π.χ. έκτακτες επιχορηγήσεις, δωρεές κλπ).
- για την αύξηση προϋπολογισθέντων εσόδων, η απόδοση των οποίων κατά τη διάρκεια της χρήσης υπερβαίνει τα ποσά που είχαν αρχικά προβλεφθεί.
- για την μεταφορά πιστώσεων από το αποθεματικό ή από ΑΛΕ σε ΑΛΕ μέσω του αποθεματικού για την εγγραφή νέων πιστώσεων που κρίνονται απαραίτητες και αναγκαίες για την εύρυθμη λειτουργία του Δήμου.
- για την κατάργηση εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό έργων τα οποία δεν έχουν εκτελεστεί και δεν προβλέπεται να εκτελεστούν μέχρι τη λήξη του έτους.

Πλαίσιο ελέγχου.

Στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση υποβάλλονται για έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων που αφορούν αναμορφώσεις των προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α., συνοδευόμενες από τις εισηγήσεις των αρμόδιων υπηρεσιών. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση εκδίδει σχετική απόφαση περί της νομιμότητας της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου αναφορικά με την αναμόρφωση εντός αποκλειστικής προθεσμίας 10 ημερών (άρθρο 23 παρ. 5 ν. 3536/2007).

Οι αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων που αφορούν αναμορφώσεις των προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α., συνοδεύονται από τις εισηγήσεις των αρμόδιων υπηρεσιών.

1η υποχρεωτική αναμόρφωση:

- ελέγχεται το ύψος της Ομάδας Ιδίων Εσόδων κατά το κλείσιμο του παρελθόντος οικονομικού έτους και η διαμόρφωση του τελικού εγγεγραμμένου ποσού κατά τα οριζόμενα στην ΚΥΑ (άρθρο 3.Β.1).
- ελέγχεται το οριστικό πλέον ταμειακό υπόλοιπο σύμφωνα με την επίσημη κατάσταση συμφωνίας διαθεσίμων και ταμειακού υπολοίπου με ημερομηνία 31.12.2025,
- ελέγχεται αν συντελείται ενίσχυση ή μείωση των οφειλών παρελθόντων οικονομικών ετών στην περίπτωση που προκύπτει διαφορά από την προϋπολογισθείσα πίστωση σε σχέση με τις πραγματικές οφειλές που διαμορφώθηκαν οριστικά,
- ελέγχεται κάθε άλλη τακτοποιητική ενέργεια για εγγραφές για τις οποίες ο Δήμος δεν ήταν σε θέση να γνωρίζει κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού.

Συχνότεροι λόγοι ακύρωσης αναμορφώσεων

Υπέρβαση των ανώτατων ορίων της Ομάδας Ιδίων Εσόδων.

Διάθεση πιστώσεων που αφορούν έργα σε άλλες δαπάνες διάφορες των έργων.

Διάθεση πιστώσεων από ανταποδοτικές υπηρεσίες σε πιστώσεις άλλων υπηρεσιών.

Εγγραφή επιχορηγήσεων πάσης φύσεως χωρίς τη σχετική απόφαση χρηματοδότησης.

Μη αποστολή εισηγητικής-αιτιολογικής έκθεσης, μη τεκμηρίωση μεταβολών πιστώσεων.

Προηγούμενη ακύρωση απόφασης αναμόρφωσης στην οποία βασίστηκε η υπό εξέταση αναμόρφωση.

Επικοινωνία

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής

Διεύθυνση Διοίκησης – Τμήμα Εποπτείας Ο.Τ.Α.

Μ. Τζεμπελίκος – τηλ. 213 20 35 654, email: m.tzempelikos@attica.gr

Ν. Αρτεμάκης – τηλ. 213 20 35 661, email: n.artemakis@attica.gr

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.